

Oponentský posudek na bakalářskou práci Kristýny Ansorgové

„Závěr severní války v zrcadle císařské diplomacie. František Karel I. Libštejnský z Kolovrat a zprostředkování míru v Olivě roku 1660“

Předložená bakalářská práce se zabývá především posledními lety (první) severní války. Autorka přitom svůj výklad zaměřuje zejména na kontext (válečné operace), v menším měřítku se potom zabývá samotným působením jednoho z císařských diplomatů, jenž byl určen jako prostředník mezi znesvářenými stranami, tedy Františkem Karlem Libštejnským z Kolovrat. Jeho působení během jednání v Olivě přitom vždy stálo trochu v pozadí činnosti jeho zkušenějšího souputníka, Františka Pavla Lisoly (Franze Paula von Lisola). Z tohoto důvodu se jedná o práci nanejvýš potřebnou a v českém i širším kontextu dějin diplomacie průkopnickou. Na rozdíl od Lisoly, jemuž už bylo věnováno několik samostatných monografií (naposledy M. Baumanna), totiž Kolovratově diplomatickému působení soustředěná pozornost historiků dosud věnována nebyla (v tomto ohledu je důležitá polemika K. Ansorgové se starším názorem F. Hirsche v rámci podkapitoly 4.4.).

Je tedy logické, že autorka používá jako jeden z význačných pramenů edici, v níž zpřístupnil Lisolovy zprávy z olivských jednání Alfred F. Pribram (AÖG 70, 1887). Na druhou stranu je škoda, že více nepoužila další, rukopisné prameny, jejichž význam přitom několikrát během své práce zdůrazňuje; ať už se jedná o kart. 4 a 5 z Rodinného archivu Kolovratů (uloženého v Rychnově nad Kněžnou) nebo o rukopis z Archivu Národního muzea (rkp. č. 1115). Jistě by stálo za to nějakou významnou či zajímavou písemnost z jednoho či druhého, málo známého souboru rukopisných pramenů editovat na konci práce. Kromě uspokojení zvědavosti oponenta by tím autorka dokázala schopnost ediční práce, jejíž zvládnutí je vzhledem k jejímu školení jistě na vysoké úrovni.

Podle mého názoru zaujímá vzhledem k meritornímu tématu posuzované bakalářské práce až příliš prostoru výklad z obecných dějin o průběhu (první) severní války, jakkoli je nutné ocenit důkladnou znalost sekundární, cizojazyčné (především polské) literatury. Spíše než průběh vojenských operací by obecný kontext měl tvořit výklad o habsbursko-polských vztazích řekněme posledního sta let před jednáními v Olivě, k čemuž se autorka nakonec také dostává (včetně tzv. treboňské epizody, zpracované v dizertační práci B. Čechovou, či působení Jana Kryštofa Fragsteina, známého z diplomové práce M. Hruškové). Přitom ve svém výkladu naráží na zásadní milníky, významné i pro širší kontext císařské diplomacie, u nichž by bylo možné se déle zastavit (nemožnost vyslat do Polska vyslance prvního řádu až do roku 1635).

Množství ornamentů, včetně biogramu F. P. Lisoly, do jisté míry zastírá skutečný přínos práce, tedy popis Kolovratova působení, k němuž se dostáváme až na straně 58. Bohužel Kolovratův medailonek vypadá dost útržkovitě, což je bezpochyby dáno tím, že osudy jednotlivých Kolovratů ani rodu jako celku nebyly dosud pro období 17. a 18. století systematicky zpracovány a nelze se tudíž opřít v tomto směru o žádnou fundovanou monografii (snad s výjimkou těch věnovaných městu Rychnov nad Kněžnou). Vlastní výklad o Kolovratově působení je poutavý a lze mu vyčíst snad jen širší pramenné základny, která však odpovídá nárokům na bakalářskou práci. Velmi bych se přimlouval za přetavení této bakalářské práce do práce diplomové, protože autorka zvládla základní orientaci v sekundární literatuře k tématu a je si vědoma nutnosti využití dalších pramenů uložených ve Varšavě či ve Vídni (s. 85).

Na závěr lze zmínit některé drobné výtky ohledně formulačních nepřesností či stylistických neobratností, kterých však není vzhledem k rozsahu práce a obtížnosti tématu příliš. Nezvyklé je zkracování některých názvů a vlastních jmen: Polsko-litevskou unii bych neoznačoval zástupným slovem „Soustátí“ (tím byla i habsburská monarchie a vlastně většina států tehdejší raně novověké Evropy), Fridricha Viléma nelze zkrátit slovem „Kurfiršt“ (podle logiky Velký kurfiršt s velkým „K“), Kolovratův predikát nelze z důvodu úspornosti zkrátit na příjmení (místo Františka Karla Libštejnského z Kolovrat jen František Kolovrat, např. s. 51). Příliš často také dochází k použití spojení „Rusko = Moskva“, aniž by bylo podobné spojení použito u jiných států. Nepřesné je tvrzení, že Lisola a Evžen Savojský patřili do stejné doby (také s. 51) nebo že Lisola byl nejvýznamnější rakouský politik své doby (s. 58). Na s. 73 vystupuje arcibiskup Karel jako možný ženich; jelikož se patrně jednalo o Karla Josefa, je třeba upozornit, že v dané době byl již minimálně dvojnásobným biskupem. Pokud je „dvorským výplatním úřadem“ míněn vídeňský Hofzählamt, pak by vhodnějším překladem byla „dvorská pokladna“ (s. 78). Na s. 32 bych spíše volil formulaci, že Leopolda I. volili kurfiršti za římského/římskoněmeckého krále, nikoli císaře (tím se stával až po volbě).

Navzdory dílčím výtkám splňuje předkládaná bakalářská práce všechny náležitosti kladené na tento typ práce, a proto ji doporučuji k obhajobě se známkou výborně.

PhDr. Jiří Hrbek, Ph. D.
Historický ústav AV ČR